

Pensioenfonds PGB

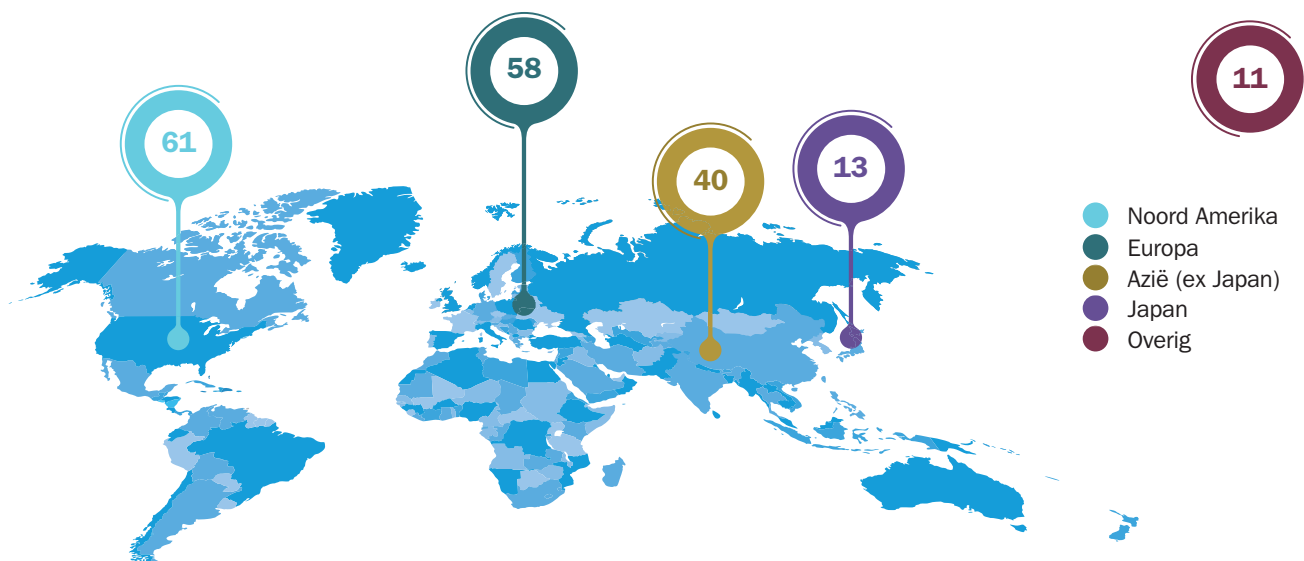
1e kwartaal 2023

Het doel van de **reo**® (responsible engagement overlay)^{*} service is om bedrijven te stimuleren hun handelswijze met betrekking tot ESG (milieu, maatschappij en goed bestuur) te verbeteren. Dit doen wij door ondernemingen waarin onze klanten zijn belegd aan te spreken (engagen) op ESG-kwesties. De focus ligt op het verbeteren van het beleggingsresultaat op lange termijn. Wij willen bedrijven helpen om commercieel succesvoller te worden door op een veiligere, schonere en meer verantwoorde wijze te werken. Zo zijn bedrijven ook beter gepositioneerd om met ESG-risico's en -kansen om te gaan.

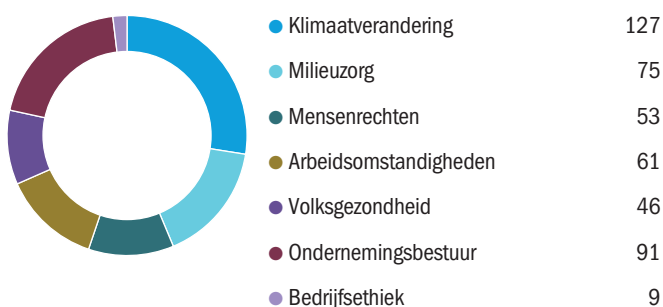
Aantal aangesproken ondernemingen dit kwartaal

Engagement	Aangesproken ondernemingen	Behaalde milestones	Aantal landen
238	183	33	30

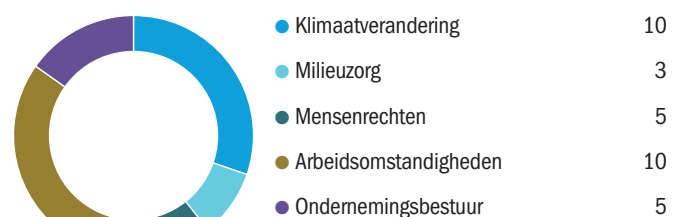
Engagement naar regio

Aangesproken ondernemingen naar onderwerp**

Behaalde milestones naar onderwerp

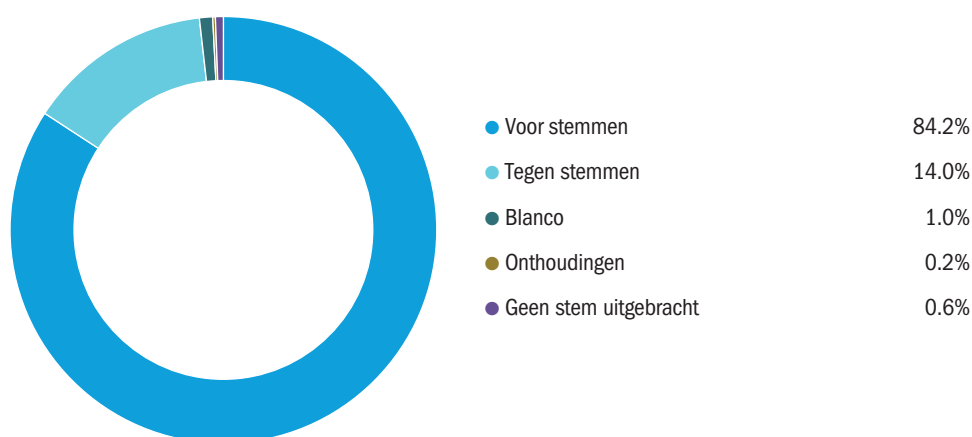
* **reo**® wordt toegepast op €1008 miljard beheerd vermogen per 31 december 2022.

** Bedrijven kunnen zijn aangesproken op meer dan een onderwerp.

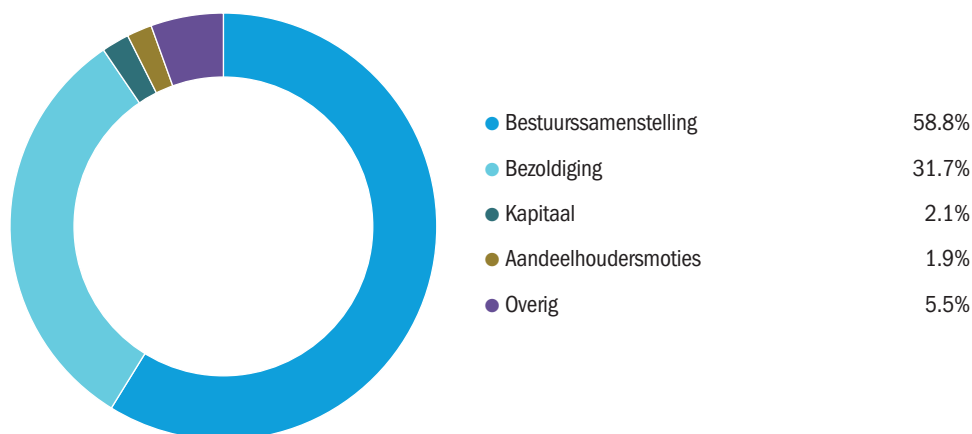
Stemresultaten: ***

Aantal AVA's	431
Aantal stemmen	4055

Aantal stemmen

Stemmen tegen en onthoudingen naar onderwerp

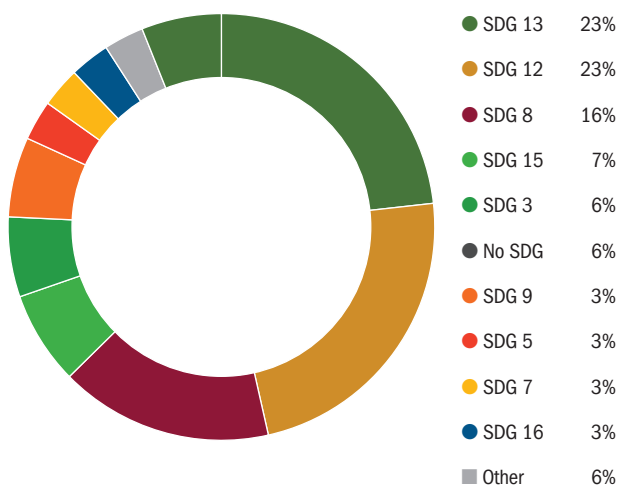
*** Dit verslag is opgesteld met behulp van gegevens die zijn verstrekt door een externe aanbieder van het elektronisch stemplatform. De statistieken zijn exclusief stemmingen met nul aandelen en herinschrijvingen. Vergaderingen/stemmingen/voorstellen/ worden geacht niet in stemming te zijn gebracht indien: de stembiljetten zijn verworpen door stemgerechtigde tussenpersonen (bv. indien de nodige documenten (zoals volmachten, bevestiging van de uiteindelijke gerechtigde, enz.) niet aanwezig waren); geïnstrueerd als "Niet stemmen" (bv. op aandelenblokkerende markten); of geen instructie hebben gekregen.

Engagements en Sustainable Development Goals (SDGs)

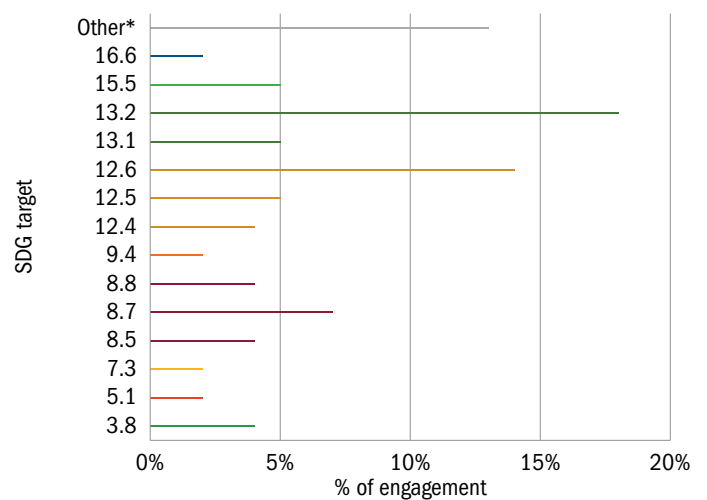
De 17 doelstellingen voor duurzame ontwikkeling (SDG's) zijn ontwikkeld door de VN en bedrijfstakoverkoepelende stakeholders, met het oog op het opstellen van een routekaart naar een duurzamere wereld.

Wij gebruiken de gedetailleerde onderliggende SDG-doelstellingen om de engagementdoelen per bedrijf te bepalen, waar relevant, en om de positieve maatschappelijke en milieugevolgen van engagement te verwoorden. Engagements worden systematisch op doelniveau vastgelegd, om een grotere nauwkeurigheid en een grotere impact mogelijk te maken.

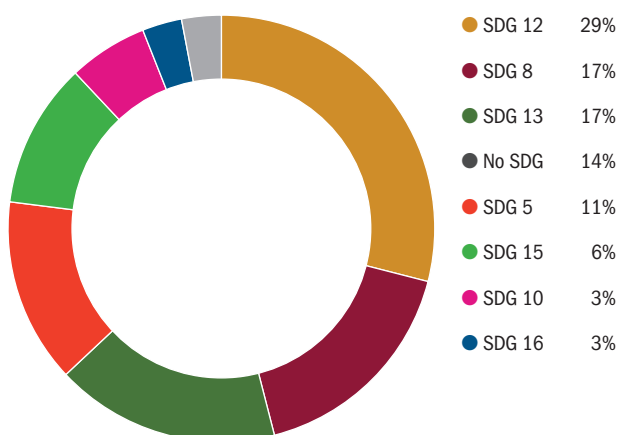
Engagement SDG niveau

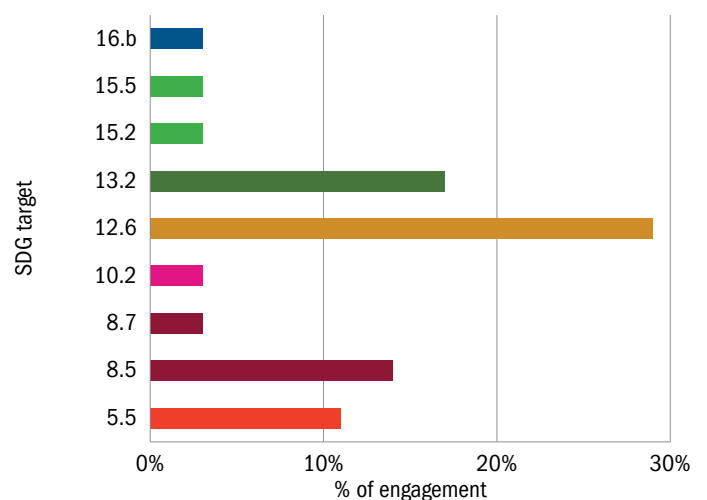
Engagement onderliggende SDG doelstelling

Milestone SDG niveau

Milestone onderliggende SDG doelstelling

*Other vertegenwoordigt SDG subdoelen die minder dan 2% van de relevante SDG uitmaken.

Engagement casestudy

Naam: Walt Disney Co/The

Land: VS

Sector: Communication Services

Prioriteitsbedrijf: -

ESG-risicoscore:

Reactie op engagement: Goed

Thema: Corporate governance

Onderwerp: Grootste attractie Disney

Achtergrond

Walt Disney is wereldwijd bekend. Van parken naar films naar streamingdiensten: grote aantallen mensen maken gebruik van het aanbod. Door die reputatie ligt Walt Disney ook onder het vergrootglas van ... eigenlijk iedereen. Aan het verzet tegen ESG komt in de VS voorsnog geen einde en Disney zit in de hoek waar alle klappen vallen. Na de AVA van 2022 waren er protesten van het personeel tegen de trage reactie van de voormalige CEO Bob Chapek tegen de 'Don't Say Gay'-wet in Florida. Later in het jaar werd het Reedy Creek Improvement District omgegooid door de gouverneur van Florida Ron DeSantis. Die wilde Disney de controle van het bewuste gebied afnemen vanwege de (vertraagde) oppositie tegen de bewuste wet. En de laatste ontwikkeling is dat de teruggekeerde CEO Bob Iger de poging van DeSantis om Disney aan banden te leggen, bestempelt als 'anti-business' en 'anti-Florida.' De woelige baren werden nog woeliger door het verloop in de bedrijfstop: Bob Chapek trad af als CEO, Bob Iger keerde terug in die functie. De voormalige voorzitter van het bestuur Susan Arnold heeft eveneens haar functie neergelegd; Mark Parker is voor haar in de plaats gekomen. Tegen die achtergrond hebben we Disney aangesproken over de opvolgingsplanning en de politieke uitgaven.

Oordeel

Disney heeft zich continu bereid getoond om contact te maken en vraagt actief om feedback van ons. Het bedrijf doet iets met onze suggesties en heeft de informatieverschaffing over lobbyen aantoonbaar verbeterd. De opvolgingsplanning stelt ons daarnaast gerust dat Disney zich richt op de belangrijkste elementen voor het beheer van het bedrijf en de strategie.

Actie

We hebben het afgelopen jaar bijna elk kwartaal met Disney over uiteenlopende ESG-onderwerpen gesproken. Wat echter elke keer weer de kop opstak, was de transparantie rond politieke uitgaven. Omdat Disney een grote jongen is in Florida wilden we meer weten over het toezicht op en de publicatie van politieke uitgaven alsook praten over verbeterpunten, zeker in het huidige klimaat in de VS. Disney wees op recente verbeteringen, zoals meer informatie over betalingen aan brancheorganisaties, toelichting op het primaire doel van het lidmaatschap van een brancheorganisatie en dat Disney die organisaties heeft verboden om de bijdrage te gebruiken om politieke kandidaten te steunen. Disney benadrukte verder dat er op bestuursniveau toezicht wordt gehouden op het lobbyproces. Voorafgaand aan de jaarvergadering van 2023 was ook de opvolgingsplanning een speerpunt van ons engagement. Het personeelsverloop op het hoogste niveau was aanleiding voor een gesprek over de opvolgingsplanning voor de topmanagers en het bestuur. Disney heeft extra informatie over het proces gegeven en we waren gerustgesteld door de ervaring met opvolgingsplanning van CEO's die de onlangs benoemde voorzitter Mark Parker met zich meebrengt (alsook zijn betrokkenheid bij het team).

ESG-risicoscore: blootstelling aan risico's en risicobeheersing relatief binnen de sector. Bron: MSCI ESG Research Inc.

 Laag

 Matig

 Bovengemiddeld

 Hoog

Engagement casestudy

Naam: Intertek Group PLC

Land: VK

Sector: Industrie

Prioriteitsbedrijf: -

ESG-risicoscore:

Reactie op engagement: Voldoende

Thema: Mensenrechten, Arbeidsomstandigheden, Za **Onderwerp:** Audits zijn niet genoeg
kelijk gedrag

SDG:

8.7
8.8

12.6

Achtergrond

We hebben met Intertek gesproken in het kader van een project met partijen die sociale audit en assurance verzorgen. Het project gaat over de manier waarop de kwaliteit van de audit wordt gewaarborgd. Doel is om erachter te komen hoe deze aanbieders klanten duidelijk maken wat een audit zou moeten inhouden (o.a. een holistisch due diligence-kader). We wilden weten hoe wordt omgegaan met audits van mensenrechten en arbeidsomstandigheden, met name in risicoregio's. En hoe Intertek aankijkt tegen het feit dat overheden en belanghebbenden steeds scherper kijken mensenrechtenrisico's en welke verwachtingen er bij de uiteenlopende belanghebbenden moeten worden gemanaget. Intertek is beschuldigd van oneerlijke arbeidspraktijken: een dochter van Intertek zou voorafgaand aan een geplande staking de lokale vestiging hebben gesloten. Er zijn tevens beschuldigingen van nalatigheid met betrekking tot een audit van een leverancier van Tesco in Thailand. Intertek wordt met vervolging geconfronteerd. Deze voorvallen zijn aanleiding voor zorg over de due diligence mensenrechten en de effectiviteit van de auditprogramma's voor het opsporen van flagrante arbeidspraktijken.

Actie

Bij de rechtszaak in Korea heeft de rechter de beschuldigingen van de hand gewezen. Toch hebben we contact met Intertek gezocht over vrijheid van vereniging en onderhandelingen. Intertek zei de rechten om een vakbond op te richten of daar lid van te worden en deel te nemen aan collectieve arbeidsonderhandelingen volledig te respecteren waar dat volgens de lokale wet is toegestaan. Ook spant men zich in voor dialoog met de vakbonden en neemt men geen vergeldende of discriminerende maatregelen tegen personeel dat zich wil organiseren. Op de audit bij Tesco kon men vanwege de juridische procedure niet ingaan. Wel is bevestigd dat de auditbevindingen met Tesco zijn gedeeld. We hebben Intertek gevraagd naar het eigen HRDD-programma. Ook wilden we betere informatie over de gehanteerde normen verantwoord gedrag, dat wil zeggen het risico dat de eigen praktijken onbedoeld misstanden erger maken. Tot slot hebben we gewezen op het veranderend toezicht en de grotere mate van toetsing waar Intertek mee te maken kan krijgen als klanten bewijzen van de due diligence-processen moeten aandragen. We stimuleren daarom betere processen voor de acceptatie en het vertrek van klanten.

Oordeel

Hoewel bedrijven audits noemen als bewijs van due diligence mensenrechten blijkt uit engagement dat ketenrisico's niet door een audit worden ondergevangen. Ondanks auditprocedures loopt Intertek een verhoogd risico op verlies aan merkwaarde als een audit met openbare controle te maken krijgt en ontoereikend geacht wordt. Belangrijk: hoe worden negatieve werkwijzen buiten de reikwijdte van de audit gesignaleerd en hoe wordt een en ander aan de opdrachtgever gecommuniceerd? Gezien de internationale ontwikkeling van wet- en regelgeving voor due diligence in de keten valt te verwachten dat er kritischer naar sociale audits wordt gekeken. Bedrijven als Intertek moeten, om zichzelf te beschermen en een betere auditkwaliteit te stimuleren, mogelijk af van basale audits en de voorkeur geven aan klanten die herstelmaatregelen treffen.

ESG-risicoscore: blootstelling aan risico's en risicobeheersing relatief binnen de sector. Bron: MSCI ESG Research Inc.

 Laag

 Matig

 Bovengemiddeld

 Hoog

Engagement casestudy

Naam: Umicore SA

Land: België

Sector: Basismaterialen

Prioriteitsbedrijf: -

ESG-risicoscore:

Reactie op engagement: Voldoende

Thema:

Klimaatverandering, Milieubeheer, Arbeidsomstandigheden

Onderwerp: Verbetering milieueffecten en gezondheid en veiligheid

SDG:

6.4

13.2

8.8

12.5

Achtergrond

Umicore is een toonaangevende producent van autokatalysatoren voor lichte en zware voertuigen. Het bedrijf wil zich positioneren als producent van accumaterialen voor elektrische auto's, stationaire opslag en draagbare elektronica. Belangrijke raffinage- en metaalrecyclingcapaciteiten heeft Umicore ook. Het concern is met name sterk in de raffinage van platina-groepmetalen. In het kader van het RISE-project 2030 (het nieuwe, in 2022 gelanceerde strategische plan dat de waardegroei moet versnellen) verwacht Umicore voort te bouwen op de voorloperspositie in schone mobiliteitsmaterialen en recycling. Die groei gaat gepaard met meer stress door belangrijke sociale en milieuproblemen die met die activiteiten samenhangen, namelijk rond waterverbruik, afvalbeheer en gezondheid en veiligheid van het personeel. Recycling is soms smerig, zoals in het verleden wel is gebleken bij de problemen met loodvergiftiging op de locatie in Hoboken (gespecialiseerd in de recycling van accu's door middel van de winning van edelmetalen als zilver, goud en platina).

Actie

We hebben in een call met de ESG Director van Umicore gesproken over de materiële ESG-problematiek tegen de achtergrond van de geplande expansieve groei. Op milieugebied zijn de emissiereductiedoelstellingen voor 2030 door het SBTi goedgekeurd, inclusief een op intensiteit gebaseerd streefdoel voor scope 3. Zelf hadden we om een absoluut doel gevraagd, maar volgens Umicore was dat met de huidige groeistrategie niet haalbaar. Vorig jaar is Umicore van start gegaan met een gespecialiseerd programma voor waterrentmeesterschap. We hebben de call gebruikt om meer te weten te komen over de werkzaamheden en wat er in het komende jaar te verwachten valt. De onderneming heeft de eerste twee locaties in kaart gebracht waar zich waterproblemen kunnen voordoen (beide in België) en hoopt later in het jaar een aantal kwantitatieve doelen te formuleren, o.a. voor waterverbruik/hergebruik/ingenomen niveaus/intensiteit. Umicore gaf toe dat afvalbeheer een probleem blijft. Het grootste deel van dat afval zit bij de recyclinglocatie Hoboken, waar de helft van de input uit secundair materiaal bestaat. Eventueel gevaarlijk afval waarvan recycling niet mogelijk is, wordt volgens de wettelijke richtlijnen afgevoerd. Positief is dat er wordt gekeken naar de beste manier om over deze recyclingactiviteiten te rapporteren en uiteindelijk ook om recyclingdoelstellingen te formuleren.

Oordeel

Umicore is zich bewust van de eigen impact op milieu en maatschappij en blijkt verrassend eerlijk in de inschatting van hoe de zaken er voorstaan. Het lijkt geen twijfel dat er nog een hoop te doen is om die impact op te vangen en te minimaliseren, maar we vinden de genomen stappen zeer bemoedigend. We kijken uit naar de ontwikkelingen in het programma voor waterrentmeesterschap later in het jaar en verwachten streefdoelen op het niveau van de locaties die risico lopen. We verwachten daarnaast een verdere ontwikkeling van de veiligheidspraktijken en het -protocol om in de volgende rapportageronde tijdverlies door ongevallen omlaag te krijgen (dat was in 2022 gestegen).

ESG-risicoscore:

blootstelling aan risico's en risicobeheersing relatief binnen de sector. Bron: MSCI ESG Research Inc.

 Laag

 Matig

 Bovengemiddeld

 Hoog

Engagement casestudy

Naam: Moderna Inc

Land: VS

Sector: Gezondheidszorg

Prioriteitsbedrijf: ✓

ESG-risicoscore:

Reactie op engagement: Goed

Thema: Mensenrechten, Corporate governance

Onderwerp: Toegang tot geneesmiddelen, corporate governance

SDG: 3.8

Achtergrond

De waardering van Moderna bij de beursgang in 2018 op maar liefst \$ 7,9 miljard was een enorme sprong in het duister voor een bedrijf dat nog winst moest boeken of een product op de markt moest brengen. En toen kwam corona. Moderna was dankzij de mRNA-technologie ineens een naam die iedereen kende. Het concern is inmiddels bijna \$ 60 miljard waard en moest uitzonderlijk snel volwassen worden. Aan het begin van de pandemie was er bij Moderna maar beperkt sprake van een formele benadering van materiële ESG-kwesties. Inmiddels ligt er een ambitieuze strategie en belooft Moderna transparantie over de uitvoering daarvan. Aandachtspunten zijn o.a. de uitvoering van een allesomvattende internationale gezondheidsstrategie, een hr-beleid op basis van een sterke cultuur in een snelgroeiend bedrijf en een net zero-toezegging met behulp van SBTi in 2030. Een rechtvaardige toegang tot het coronavaccin was voor beleggers een speerpunt, vooral voor landen met een laag of middeninkomen (zogenoemde LMIC's). Moderna is open over de problematiek van effectieve levering van het vaccin in LMIC's, de invoering van progressieve toegangsmaatregelen (o.a. het aanbod weghalen bij 'first come first served' contracten), de toezegging om in 92 LMIC's geen patent af te dwingen, het openstellen van het mRNA-technologieplatform voor onderzoekspartners en het investeren in een productiebasis in Kenia.

Actie

We hebben tijdens de pandemie samen met andere partijen Moderna aangesproken op de toegangsstrategie voor het vaccin. Gepleit is voor een constructieve relatie met GAVI (een publiek-privaat internationaal partnerschap voor gezondheid) over deelname aan het COVAX-initiatief (dat wereldwijd ijvert voor toegang tot coronavaccins). In het kader daarvan heeft Moderna 650 miljoen doses geleverd. Op dat moment stond Moderna niet te popelen om diepgaand te praten. In de loop van 2022 is dat veranderd: het middel is opgebouwd en de ESG-strategie is formeel gepresenteerd. Het eerste duurzaamheidsverslag kwam uit in 2022 en er is in november een bijeenkomst voor aandeelhouders georganiseerd. We hebben Moderna ook bilateraal op de toegankelijkheid van het vaccin aangesproken. In de toekomst volgen we de uitvoering van de verschillende elementen van de ESG-strategie en stimuleren we het dichten van eventuele kloven. We zijn er vooral van doordrongen dat de productie in Kenia op de nodige uitdagingen kan stuiten, o.a. de veerkracht van de keten, het risico van omkoping en corruptie en milieuzorg. Corporate governance blijft eveneens onderwerp van gesprek, onder andere het aandeelhoudervriendelijker maken van de aan de beursgang overgehouden voorwaarden ('declassificatie' van het bestuur en beperking vereiste supermeerderheid).

Oordeel

Moderna was bij aanvang van de pandemie maar beperkt bereid om openlijk met beleggers te spreken. Daar is het afgelopen jaar flink verbetering in gekomen. Moderna heeft een totaalstrategie over materiële ESG-onderwerpen geformaliseerd en gepresenteerd, alsook zich bereid getoond transparant te zijn over tekortkomingen en implementatie. Voor wat betreft de toegang tot geneesmiddelen geeft het huidige programma blijk van innovatief leiderschap. Het concern groeit nog altijd snel en houdt veel ballen in de lucht. Hoewel er goed wordt nagedacht over gepaste systemen, doelen en toezichtstructuren zal er onvermijdelijk wel eens een bal vallen. We houden contact om de vorderingen te stimuleren en te volgen.

ESG-risicoscore: blootstelling aan risico's en risicobeheersing relatief binnen de sector. Bron: MSCI ESG Research Inc.

 Laag

 Matig

 Bovengemiddeld

 Hoog

Bijlage

SDG	Doel	Samenvatting doel
SDG2	2.1	Een einde maken aan honger en toegang garanderen tot veilig en voedzaam voedsel
SDG2	2.2	Een einde maken aan alle vormen van ondervoeding, vooral bij kinderen en vrouwen
SDG3	3.3	Een einde maken aan aids, tb, malaria en door water overgedragen en andere overdraagbare ziekten
SDG3	3.4	Sterfte door niet-overdraagbare aandoeningen verminderen en geestelijke gezondheid bevorderen
SDG3	3.5	De preventie en behandeling van verslaving versterken
SDG3	3.8	Toegang tot medicijnen en gezondheidszorg
SDG5	5.1	Een einde maken aan alle vormen van discriminatie jegens vrouwen en meisjes
SDG5	5.5	Verzekeren gelijke kansen voor vrouwen, inclusief leiderschap op alle niveaus;
SDG6	6.1	Universele toegang realiseren tot veilig, betaalbaar drinkwater
SDG6	6.3	Waterkwaliteit verbeteren door verontreiniging te beperken
SDG6	6.4	Verhogen efficiëntie watergebruik om een antwoord te bieden op de waterschaarste
SDG6	6.5	Waterbeheer op alle niveaus invoeren
SDG7	7.2	Het aandeel hernieuwbare energie in de wereldwijde energiemix aanzienlijk vergroten
SDG7	7.3	De wereldwijde snelheid van verbetering in energie-efficiëntie verdubbelen
SDG8	8.2	Tot meer economische productiviteit komen door innovatie
SDG8	8.5	Realiseren volledige en productieve werkgelegenheid voor iedereen
SDG8	8.7	Uitroeien gedwongen arbeid, moderne slavernij en mensensmokkel
SDG8	8.8	Veilige werkomgeving bevorderen voor alle werknemers
SDG8	8.10	Toegang tot financiering vergroten
SDG9	9.1	Veerkrachtige en duurzame infrastructuur ontwikkelen
SDG9	9.4	Voor meer verduurzaming sectoren opwaarderen en moderniseren
SDG10	10.2	Inclusiviteit voor iedereen mogelijk maken en stimuleren
SDG11	11.1	Universele toegang tot veilige en betaalbare huisvesting bevorderen
SDG11	11.5	Door rampen veroorzaakte maatschappelijke en economische verliezen verminderen
SDG12	12.2	Natuurlijke hulpbronnen duurzaam beheersen en efficiënt gebruiken
SDG12	12.4	Gebruik chemicaliën en afval gedurende de hele cyclus beheersen
SDG12	12.5	Door preventie, vermindering, recycling en hergebruik afval aanzienlijk beperken

Bijlage

SDG	Doel	Samenvatting doel
■ SDG12	12.6	Bedrijven aanmoedigen om duurzame praktijken in te stellen en de duurzaamheidsrapportage aan te scherpen
■ SDG13	13.1	Aanpassingsvermogen versterken tegen de effecten van klimaatverandering
■ SDG13	13.2	Klimaatplannen integreren in beleid en strategieën
■ SDG13	13.3	Onderwijs en de capaciteit voor de vermindering van klimaatverandering verbeteren
■ SDG13	13.a	Aanpak vermindering klimaatverandering voor ontwikkelingslanden
■ SDG15	15.1	Duurzame consumptie zekerstellen van zoetwatersystemen op land
■ SDG15	15.2	De implementatie van duurzaam beheer van bossen bevorderen
■ SDG15	15.5	Aantasting van natuurlijke leefgebieden inperken
■ SDG16	16.5	Alle vormen van corruptie en omkoping verminderen
■ SDG16	16.6	Effectieve, verantwoordelijke en transparante instellingen ontwikkelen
■ SDG16	16.b	Antidiscriminatiewetgeving stimuleren voor een duurzame ontwikkeling